

De fout met de energierekening: kroniek van een voorspelde stommiteit

DEMOCRATIE

Bart Zuidervaart en Jelle Brandsma – 21:06, 19 februari 2019

Het kabinet blééf volhouden: de stijgen van de energiekosten zal meevallen. Ten onrechte. De Kamer vreest dat het kabinet nu ook zijn beloftes over koopkracht niet kan waarmaken.

Er zijn dagen dat het geen pretje is om lid te zijn van de coalitie. Dat je als Kamerlid van VVD, D66, CDA of ChristenUnie liefst even thuis was gebleven, ver weg van het Binnenhof.

Deze dinsdag moet het kabinet toegeven dat het de kosten van de energienota veel te rooskleurig heeft voorgespiegeld. De rekening stijgt niet met gemiddeld 108 euro per jaar, wat de burger is verteld, maar met 334 euro.

Oeps. Foutje van het ministerie van economische zaken en klimaat. Het kabinet ligt onder vuur. De coalitiepartijen zitten er mee in hun maag. Met de verkiezingen voor de Provinciale Staten in aantocht is het vrij schieten voor de oppositie. Tijdens het vragenuur, 's middags, roept SP-fractievoorzitter Lilian Marijnissen: “Dit is een grof schandaal!”

De fout met de energierekening komt voor de coalitie op een zeer ongelegen moment. Het zijn niet alleen de naderende verkiezingen. Het kabinet probeert de samenleving warm te maken voor de energietransitie, een dure operatie. De burger zal geraakt worden in de portemonnee. Coalitiepartijen proberen uit alle macht te benadrukken dat de verduurzaming van Nederland voor iedereen betaalbaar moet blijven. En middenin die discussie blijkt dat het kabinet niet helder is geweest over de energierekening voor 2019. D66-Kamerlid Matthijs Sienot weet: “Dit komt het vertrouwen in de overheid niet ten goede.”

De stelligheid van de staatssecretaris was onterecht. ‘Balen is het goede woord.’

Het opmerkelijke is, vindt GroenLinks-Kamerlid Bart Snels: “Dit is geen blunder. Dit is een kroniek van een aangekondigde blunder.” Er waren signalen genoeg dat de

energienota flink zou toenemen, zegt hij. Maar het kabinet hield vol: niet waar.

Bang maken

Medio december 2018 wil PVV-Kamerlid Alexander Kops opheldering van het kabinet over verhalen dat ‘de energierekening naar een recordhoogte stijgt’. In dat debat weerspreekt staatssecretaris Mona Keijzer (economische zaken en klimaat) dit. “Laten we de mensen niet bang maken”, zegt ze.

© Sander Soewargana

In diezelfde periode melden twee verschillende vergelijkingsites dat de energiekosten wel degelijk substantieel zullen toenemen. Gaslicht.com noemt het bedrag van 360 euro. Pricewise houdt het op 327 euro. Beide sites baseren zich op

actuele tarieven voor gas en elektriciteit en op hogere energiebelastingen. Directeur Ben Woldring van Gaslicht.com zegt in het AD, vlak na het Kamerdebat met de staatssecretaris: “Laat ik het erop houden dat het niet Mona Keijzers beste dag was.”

De fractie van 50Plus trekt aan de bel bij minister Eric Wiebes van economische zaken en klimaat. Houdt het kabinet het verhaal van Keijzer staande? Ja, antwoordt Wiebes begin februari. De minister legt uit dat de berekeningen van het kabinet zijn gebaseerd op cijfers van het Planbureau voor de Leefomgeving uit 2017, rekening houdend met verwachte tarieven voor 2019. De gemiddelde energierekening stijgt, meldt Wiebes, met ‘ongeveer 108 euro’.

Afgelopen zaterdag. Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) bericht over 334 euro die een gemiddeld huishouden in 2019 meer kwijt zal zijn aan energiekosten. Het CBS noemt dezelfde oorzaken als de vergelijkingssites: hogere belastingen, hogere tarieven. Het kabinet moet door het stof, er is geen ontkomen aan. CBS-cijfers bagatelliseren is geen optie. Deze dinsdag in het vragenuur erkent minister Wiebes dat ‘de stelligheid’ van staatssecretaris Keijzer ‘onterecht’ was. “Dit valt mensen koud op het dak. Balen is in dit geval het goede woord.”

PVV’er Kops haalt, twee maanden na het debat met Keijzer, alsnog zijn gelijk. “Ik werd een beetje weggezet als een gekke Henkie: het was allemaal niet waar. De cijfers kloppen niet, zei ze letterlijk. De cijfers kloppen wel degelijk.”

Voor de coalitiepartijen wordt het een pijnlijke dag. D66’er Sienot rept over ‘een enorme miskleun’. Carla Dik-Faber (ChristenUnie): “Wat een ongelooflijke stomiteit.” Ze dringen aan op koopkrachtreparatie, in het besef dat het leed al is geschied.

Staatssecretaris Mona Keijzer van economische Zaken en klimaat (CDA). © ANP

KAMER VREEST VOOR DALING VAN KOOPKRACHT

Zal de koopkracht door de hogere energierekening tegenvallen? Dat weten we in maart. De Kamer vraagt nu al om maatregelen.

De Tweede Kamer wil dat het kabinet in actie komt om bij de burgers de stijging van de energiekosten te vergoeden. Van links tot rechts spraken politici dinsdag hun afkeuring en verbazing uit over de te lage inschatting door het kabinet van de stijging van de rekening.

D66-Kamerlid Matthijs Sienot sprak van een ‘miskleun’. Bij Carla Dik-Faber (ChristenUnie) zijn de nieuwste cijfers ‘rauw op het dak’ gevallen. En CDA’er Agnes Mulder meent dat het verschil tussen de verwachting die het kabinet heeft gewekt en de werkelijkheid ‘niet acceptabel’ is.

De oppositie ageert al een half jaar tegen de stijging van de energierekening en haalde afgelopen weekeinde haar gelijk. Twee weken geleden antwoordde minister Eric Wiebes van economische zaken en klimaat op vragen van 50Plus-Kamerlid Simon Geleijnse dat de stijging wel meevalt.

Vorig jaar was er rumoer omdat het kabinet voorspelde dat de koopkracht in 2017 met 1 procent zou stijgen. Achteraf bleek

dat de stijging beperkt bleef tot 0,5 procent

Zaterdag bleek dat het heel anders zat. Het kabinet komt er dan ook bijna niet omheen hier iets aan te doen. In december nam de Kamer al een motie aan waarin het kabinet wordt gevraagd om te compenseren voor de kosten van klimaatbeleid en daarin komen ook de woorden ‘energierekening’ en ‘koopkracht’ voor.

De vraag is nog wel wat de hogere energierekening betekent voor de totale koopkracht van de burger. Als er tegenover de hogere energierekening meevallers staan, is er geen man overboord. Zo’n pluspunt is bijvoorbeeld de verlaging van de belastingtarieven waartoe het kabinet heeft besloten.

Onraad

Wiebes wees er dinsdag op dat het Centraal Planbureau in maart nieuwe cijfers publiceert over de koopkracht. “We weten nu de hoogte van de energierekening. Het leven bestaat uit meer dan energiekosten. Die andere gegevens hebben we nog niet. De stijging van de prijzen lijkt niet anders dan waar in december rekening mee werd gehouden. We weten het over een maand.”

Toch ruikt de oppositie nu al onraad. GroenLinks-Kamerlid Bart Snels meent dat het kabinet zich niet houdt aan de belofte dat bijna niemand er dit jaar op achteruit gaat. In december zei het kabinet dat de koopkracht van 96 procent van de Nederlanders stijgt. GroenLinks wijst erop dat met name de lagere inkomens lijden onder de hogere energierekening.

Vorig jaar was er rumoer omdat het kabinet voorspelde dat de koopkracht in 2017 met 1 procent zou stijgen. Achteraf bleek dat de stijging beperkt bleef tot 0,5 procent. Dit jaar neemt de koopkracht toe met gemiddeld 1,6 procent, zei het kabinet in december.

Voorspellen is altijd moeilijker dan achteraf berekenen, maar Kamerlid Martin van Rooijen (50Plus) ziet een patroon: “Ik denk dat later dit jaar blijkt dat de koopkracht zwaar tegenvalt.”